

Ervaringen van actievoerders met het Kustpact

Eén van de meest besproken kustprojecten is Brouwerseiland. Projectontwikkelaars willen eilanden met 325 luxe villa's aanleggen in het Grevelingenmeer. Het project heeft geleid tot enorm veel protest en inwoners, natuurliefhebbers en watersporters werken samen om dit mooie stukje kust te beschermen.

Als actievoerders hebben wij te maken gekregen met het Kustpact, de uitwerking daarvan in de Zeeuwse Kustvisie, en de toepassing van het Kustpact door de nationale overheid bij vergunningen, ontheffingen en grondbeleid. Onze ervaringen hebben we samengevat in vier punten.

1. Het Kustpact is een behulpzaam en noodzakelijk afsprakenkader voor de kust

De kust is van ons allemaal. Dat maakt de kust uniek en belangrijk. Als liefhebbers van de kust, hebben we gezien hoe de kust in rap tempo is volgebouwd. Wanneer besluiten genomen werden, werd vooral gekeken vanuit korte termijn economische belangen, zonder na te denken over de toekomst van de kust. De afgelopen jaren hebben gemeenten steeds meer vrijheid gekregen in hun ruimtelijke beleid. Dit heeft helaas geleid tot een nog vollere kust, omdat op dit lokale niveau de prikkels ontbreken om over gemeentegrenzen heen af te stemmen en een lange termijn afweging te maken.

Met het Kustpact is er voor het eerst weer een gedeelde nationale visie op de kust. Wij zijn heel blij met de afspraken in het Kustpact en hopen van harte dat de overheden vasthouden aan dit Kustpact, ook wanneer toekomstige 'Brouwerseiland-achtige-projecten' aan de deur kloppen.

Wij zijn blij met het Kustpact en roepen de Kamer op vast te houden aan het Kustpact

2. Uitvoering van het Kustpact vereist meer participatie van inwoners en dagrecreanten

De kust wordt vooral bekeken vanuit de spanning tussen natuur en bebouwing. Als actievoerders tegen Brouwerseiland hebben we gemerkt hoe belangrijk de kust is voor de 'gewone' dagrecreant: voor kustbewoners die willen uitwaaien, voor watersporters, wandelaars en fietsers. Deze dagrecreanten komen voor de weidse kust, water, wind en rust. En de komst van dagrecreanten heeft voor lokale ondernemers grote economische betekenis.

Tegelijkertijd is het juist dit belang dat snel over het hoofd wordt gezien. Er is namelijk geen belangengroep, vereniging of stichting die namens de dagrecreant spreekt. Dit merkten wij ook rond Brouwerseiland. De watersporters werden pas betrokken toen de plannen al in beton gegoten waren en de inwoners zijn tot op de dag van vandaag niet betrokken.

De uitvoering van het Kustpact kan alleen samen met de inwoners en dagrecreanten. De aandacht voor participatie zien wij in de Omgevingswet. Ook bij de ontheffing voor het bouwen in de waterkering (nationale ontheffing Barro) is maatschappelijk draagvlak een vereiste. De praktijk is echter weerbarstig en het ontbreken van maatschappelijk draagvlak voor het project Brouwerseiland is niet eens aan de orde gekomen in de ontheffing voor het bouwen in de waterkering.

Wij roepen u op om bij uitvoering van het Kustpact en bij het verlenen van vergunningen en ontheffingen, vroegtijdig en intensief in te zetten op burgerparticipatie

3. Het Kustpact fungeert averechts als vrijbrief voor pijplijnprojecten

Brouwerseiland is benoemd als pijplijnproject. Dit betekent dat het project niet onder de regels van het Kustpact valt. Desondanks hadden wij goede hoop dat wel in de geest van het Kustpact gewerkt zou worden.

Tot onze verbazing is het tegenovergestelde gebleken. De status als pijplijnproject fungeert voor het project Brouwerseiland als vrijbrief om juist *niet* te doen wat in het Kustpact is afgesproken:

- Het Kustpact spreekt zich uit voor “*vrij zicht*” en in de Zeeuwse Kustvisie worden voor de Brouwersdam “*zichtlijnen*” vastgesteld. Precies op de locatie van deze zichtlijnen, komt met Brouwerseiland een enorme geluidsduin (10 meter +NAP) met daarachter villa’s die ver boven de Brouwersdam uitsteken (huizen tot 13,5 meter +NAP).
- Het Kustpact spreekt zich uit voor “*uitgestrekte onbebouwde gebieden*”. In de Zeeuwse Kustvisie is voor de Brouwersdam afgesproken “*geen nieuwe recreatieve bebouwing op de dam*”. Met Brouwerseiland worden op deze dam 325 luxe villa’s gebouwd.
- Het Kustpact spreekt zich uit voor “*openbaarheid*” en “*toegankelijkheid*” en in de Zeeuwse Kustvisie wordt ingezet op het “*openbare karakter van de dam*”. Met Brouwerseiland wordt een groot openbaar gebied op de Brouwersdam geprivatiseerd.

Met andere woorden, het project Brouwerseiland gaat volledig in tegen alle afspraken die met het Kustpact zijn gemaakt. Vergelijk het met iemand die volgende week wil gaan afvallen en daarom nu extra veel gaat eten, of met een overheid die volgend jaar keihard moet bezuinigen en daarom dit jaar extra geld uit gaat geven. Dat is regeren zonder vooruitzien!

Willen we de belevingswaarde, natuurwaarde en aantrekkingskracht van de kust daadwerkelijk behouden, dan zal het Kustpact ook betrokken moeten worden op de pijplijnprojecten. Want deze projecten gaan het beeld van de kust voor de komende eeuw bepalen.

Wij roepen de Kamer op om ook bij pijplijnprojecten te handelen in de geest van het Kustpact.

4. Door het Kustpact wordt snelle in plaats van goede besluitvorming aangemoedigd

Het benoemen van pijplijnprojecten heeft nog een tweede effect, namelijk dat projectontwikkelaars en gemeenten de besluitvorming gaan versnellen om alsnog geen rekening te hoeven houden met het Kustpact. Bij Brouwerseiland hebben we gezien hoe besluitvorming vooral snel plaats moest vinden. Recent zien we bij de Zeeuwse Lagune (Veerse Meer) overhaaste besluitvorming zonder dat onderzoeken zijn afgerond en zonder belanghebbenden erbij te betrekken.

Zo heeft het aanwijzen van pijplijnprojecten tot neveneffect dat besluitvorming vooral snel in plaats van goed plaatsvindt, belanghebbenden niet worden betrokken en alternatieve locaties niet in overweging worden genomen.

Wij roepen u op om zorgvuldige besluitvorming als vanzelfsprekend te houden bij de uitvoering van het Kustpact en het verlenen van vergunningen en ontheffingen

Wij gaan graag met u in gesprek over onze ervaringen met het Kustpact.

Met vriendelijke groet,

Jitske van Popering-Verkerk en Ria Geluk, mede namens alle actievoerders tegen Brouwerseiland